

GÜBRE SEKTÖRÜNDE NELER OLUYOR?

Fahri Harmanşah
Gübre İthalatçıları Derneği Başkanı
fharmanşah@tasaco.com

Kimyevi gübrelerde KDV'nin önce %18'den %1'e, daha sonra da TBMM'den çıkan Torba Yasa ile sıfırlanması; diğer taraftan Gübrelerin Piyasa Gözetimi ve Denetim Yönetmeliği'nde yapılan değişiklikler gözleri gübre sektörüne çevirmiştir.

Giriş

Gübre, bitkisel üretimin en önemli girdilerinden (tohum ve gübre) biridir. Birim alandan alınacak en yüksek verim için asla ihmal edilmemesi gereken bir girdidir. Üretim maliyetleri içindeki payı, her ne kadar %15-20 düzeyinde olsa da gübre bilinçli kullanıldığında %50'den fazla verim artışı sağlanabilmektedir.

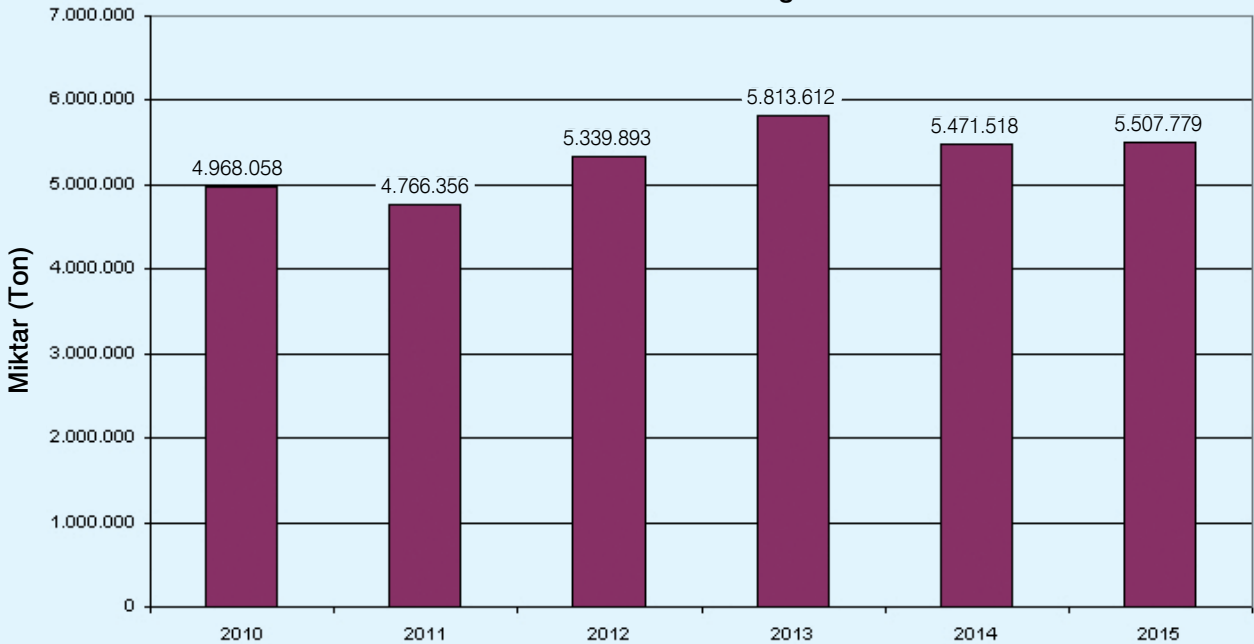
Ülkemizde fiziki olarak yıllara göre ortalama 5-5,5 milyon ton dolayında kimyevi gübre kullanılmaktadır. Biz terminolojik olarak gübre dediğimiz zaman hem kimyevi gübreleri hem de hayvansal kökenli organik gübreleri kastediyoruz. Avrupalı, kimyevi gübreye "Fertilizer" diye tek bir isim vermiş, hayvansal gübreleri ise ayrı bir kelime ile ifade etmiştir. Bizde kimyevi gübre için; "kimyasal gübre", "suni

gübre", "ticari gübre" gibi eş anlamlı kelimeler kullanılırken, bunlardan farklı anlamlar çıkartılabilmektedir.

Ülkemiz topraklarının %85'i %1-1,5 gibi düşük düzeyde organik madde ihtiva etmektedir. Dolayısıyla toprak

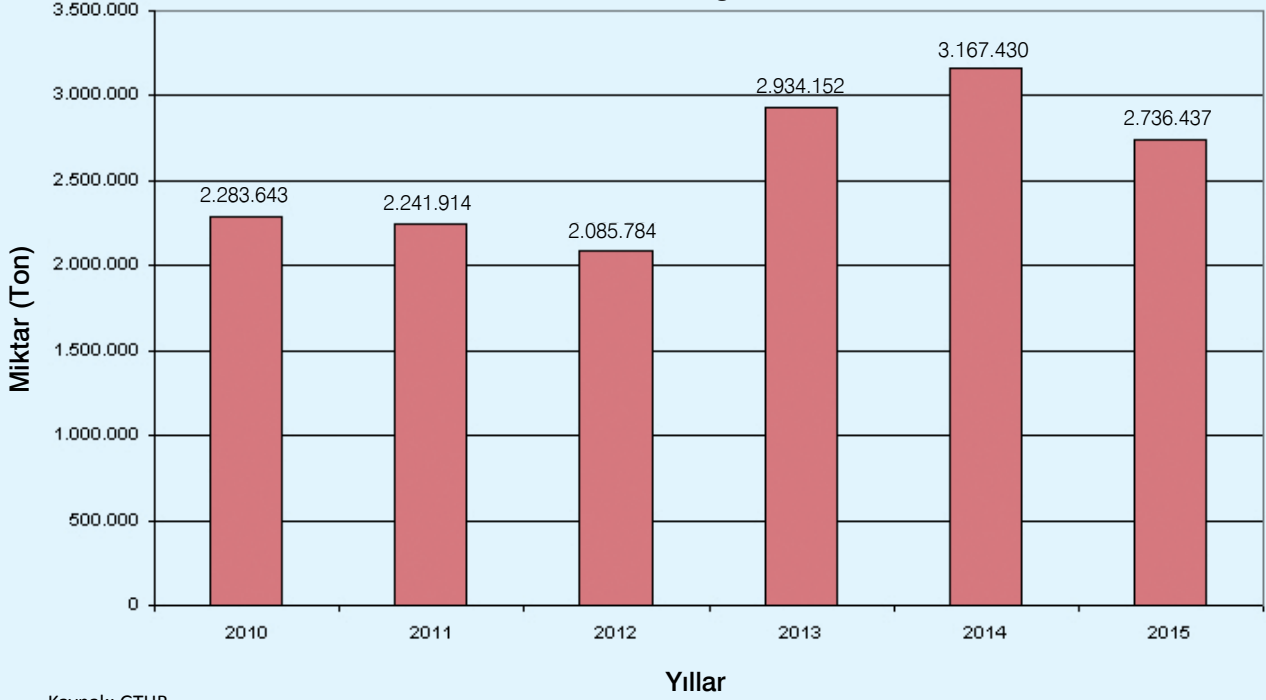
Gübre Tüketim Grafiği

Kaynak: GTHB

Yıllar

Gübre İthalat Grafiği

verimliliği açısından organik kökenli hayvansal gübrelerin çok büyük bir önemi vardır. Ancak bu, başka bir makalenin konusu olacak kadar önemli ve geniş bir konudur. Bu makalede üzerinde duracağımız gübre ise kimyasal gübrelerdir.

Kimyevi Gübrelerin Tüketimi, Üretimi, İthalatı ve İhracatı

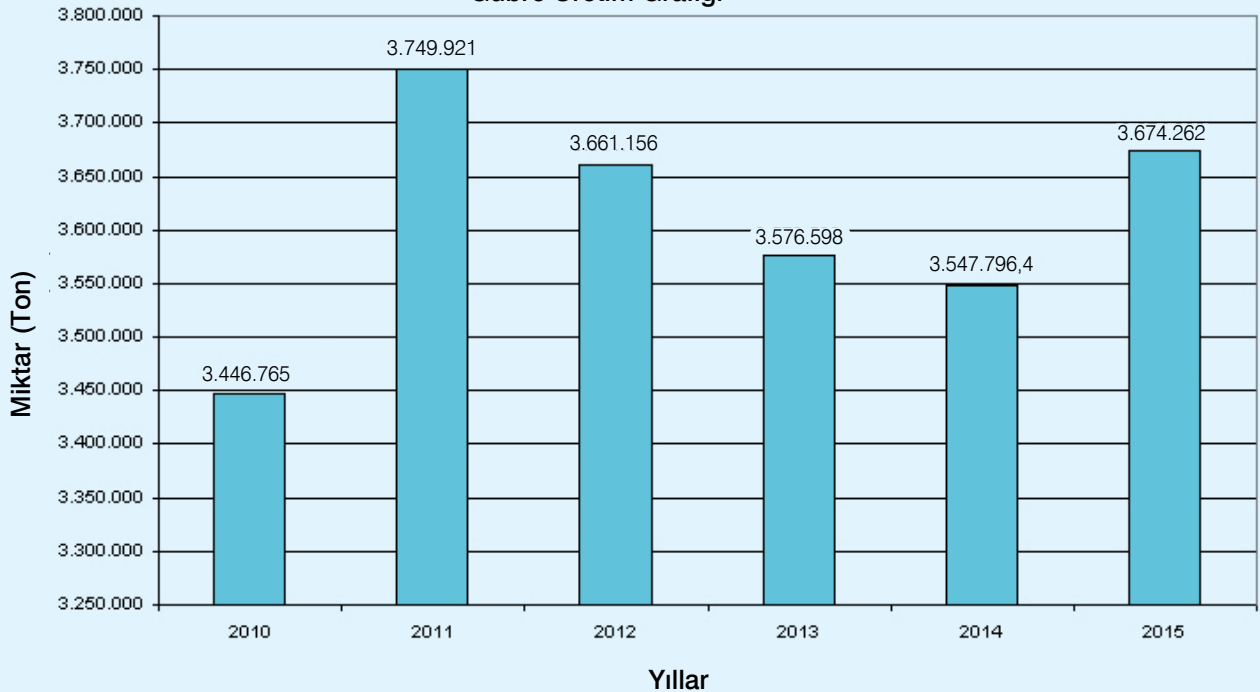
Türkiye, gerek kimyevi gübre gerekse kimyevi gübrelerin

ham maddesi açısından dışa bağımlıdır. 2010–2015 yılları arasında 6 yıllık süre içinde gübre tüketimi, ithalatı, üretimi ve gübre ihracatı rakamlarına bir göz atalım: Grafiklerin incelenmesinden anlaşılacağı gibi mamül gübre ithalatı ile yerli gübre üretim rakamlarında yıllara göre değişiklikler olabilmektedir.

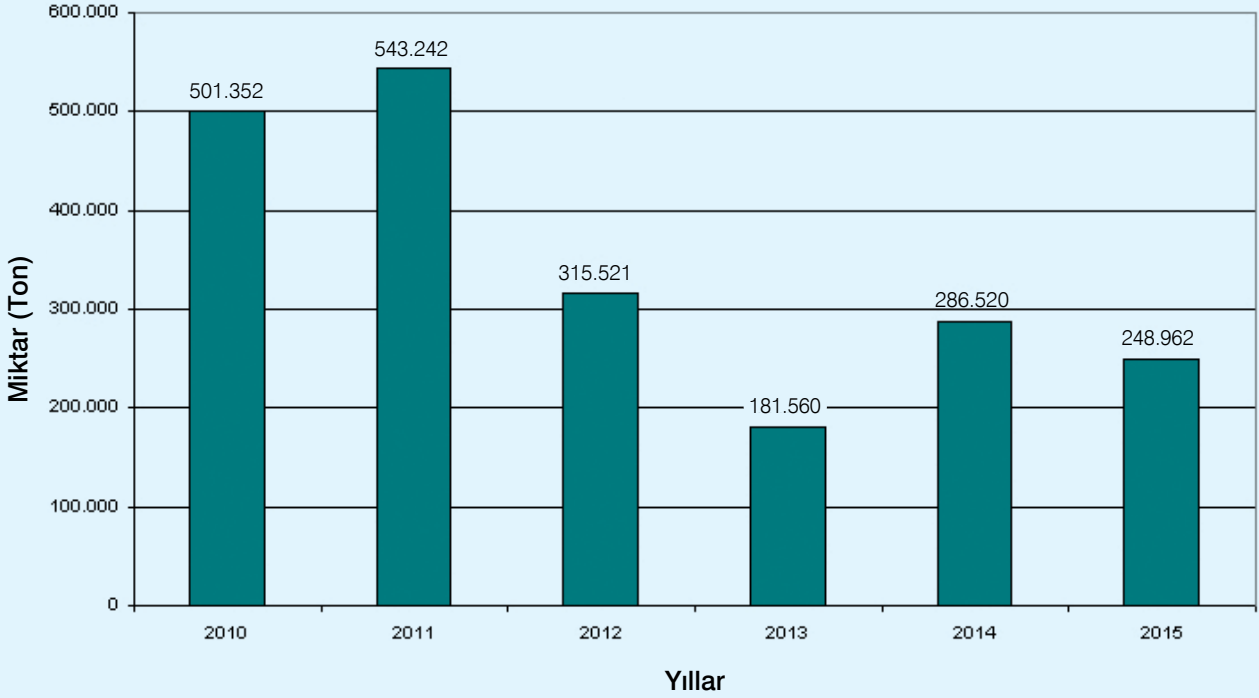
Gübrede KDV'nin Kaldırılması

Gübre sektörü dünyadaki konjonktürel gelişmelerden çok

Gübre Üretim Grafiği

Gübre İhracat Grafiği

etkilenen bir sektördür. Arz-talep dengesi dünya gübre fiyatlarını çok etkilemektedir. Bazı ülkelerin gübre kullanımına yaptıkları çiftçi desteklemeleri, taleplerin artmasını etkilemekte, bu da fiyatlara yansımaktadır. Dünya gübre fiyatları şüphesiz birçok faktörün ve politikanın etkisi altındadır.

Ülkemizde, 2015 yılında yılbaşı ile yılsonu arasında dolar kurunda %24,4'lük bir artış olmuştur. Dünya gübre fiyatlarına bakıldığında, bir önceki yıla göre, bazı gübre çeşitleri fiyatlarında artış; bazılarında ise düşüş olmuştur. 2015 yılında %20 dolayındaki fiyat artışı, genelde dolar kurundaki artıştan kaynaklanmıştır. Bu %20 civarındaki fiyat artışı, Hükümeti gübre fiyatlarının balans edilmesi ve daha da düşürülmesine yöneltmiştir. Böylece KDV'nin sıfırlanması çiftçilerimizin daha da

uygun fiyattan gübre satın almaları için bir imkân yaratmıştır. Önce ithal edilen gübrelerin ve bunların üretiminde kullanılan ham maddelerin de KDV'si %18'den %1'e düşürülmüştür. 1 Ocak 2016 tarih 29580 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile yem ve gübre, I sayılı liste kapsamına alınarak KDV %1'e indirilmiştir.

Böylece Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca tescil edilen gübreler ile bu gübrelerin içerisinde bulunan ham maddeler de aynı KDV indiriminden yararlandırılmış olmaktadır.

Bilhare 10 Şubat 2016 tarihinde TBMM'den çıkartılan Torba Yasa ile %1'e düşürülmüş olan KDV, sıfırlanmış olmaktadır.

KDV'nin kaldırılmış olması, gübre fiyatlarına yansımaya başlamıştır. Gübre sektörü yoğun rekabetin yaşandığı bir sektördür. Ancak unutulmaması gereken bir husus, gübre nakliyesinin %18 KDV'ye tabi olduğu, üretim aşamasında kullanılan ambalaj malzemesinin de %18 KDV'ye tabi olduğudur. Ancak KDV'nin sıfırlanmasını, gübre sektörü olumlu algılamıştır. Kısa zaman içerisinde gübre fiyatları düşmüş olup zamanla yerine oturacaktır.

KDV bir tarafta sıfırlanırken, diğer taraftan ÇKS sistemine bağlı olarak mazotla birlikte gübreye de ürün grupları üzerinden dekar başına destekleme yapıldığını hatırlatmakta yarar vardır.

Sıra No	Ürün Grupları	Gübre Desteği (TL / Dekar)
1	Peyzaj ve süs bitkileri, özel çayır, mera ve orman emvali alanları	4,75
2	Hububat, yem bitkileri, baklagiller, yumru bitkiler, sebze ve meyve alanları	6,6
3	Yağlı tohumluk bitkiler ve endüstri bitkileri alanları	8,25

Gübrelerin Piyasa Gözetimi ve Denetimi Yönetmeliği'nde Yapılan Değişiklik Nasıl Algılanmalıdır?

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının "Gübrelerin Piyasa Gözetimi ve Denetimi Yönetmeliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" 5 Şubat 2016 tarih ve 29615 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik değişikliği ne getirmektedir? Bunları kısaca şöyle özetleyebiliriz:

1. Gerçek ve tüzel kişilerin bundan böyle Tarım İl Müdürlüklerince onaylanarak bayilik yapabileceği, İl Müdürlüklerinin onaylamadığı gerçek ve tüzel kişilerin gübre bayiliği yapamayacağı
2. Mevcut bayilerin 3 ay içinde "Gübre Dağıtıcılık Belgesi" almaları için süre tanındığı
3. Her bayinin, her bir satış noktası için ayrı ayrı "Gübre Dağıtıcılık Belgesi" almak zorunda olmasıdır. Şimdiye kadar her satış noktası için böyle bir zorunluluk yoktu. Böylece her satış noktasındaki gübre satışlarının kayıt altına alınarak izlenmesi sağlanacaktır
4. Bayiler, Bakanlıkça adına "lisans belgesi" düzenlenmiş firmaların "tescil belgeli" gübrelerini

satabileceklerdir. Tescil edilmemiş gübre satışlarının, satışına izin verilmemiş olmaktadır

5. Yapılan bir diğer değişiklikte: "Toprak ve/veya yaprak analizi yaptırılarak gübre kullanılması tavsiye edilir." ibaresine ürün ambalajlarının uyarılar bölümünde yer verileceği gibi yenilikleri kapsamaktadır. Basın organlarına da yansıdığı gibi, özellikle nitratlı gübrelerin tarım dışında terör olaylarında kullanılmasının önüne geçilmesi ve izlenmesi de hedeflenmektedir.

Son Söz

Bitki besleme açısından dile getirilmesinde yarar gördüğümüz şu hususları belirtmekte yarar vardır.

Ülkemiz topraklarının çoğunlukla killi yapıda olması, kireç fazlalığı, organik maddenin düşük olması, yağış azlığı, bilinçli ve dengeli gübre kullanımındaki noksanlıklar bitki besleme sorunlarımızın temelini oluşturmaktadır. Bu nedenle doğru yapılmış toprak ve bitki analizlerine dayalı, hem makro hem de mikro elementleri birlikte değerlendiren, bilinçli bir gübre kullanımını esas almalıyız ve çiftçilerimizi de bu yönde eğitmeliyiz.

